

populair

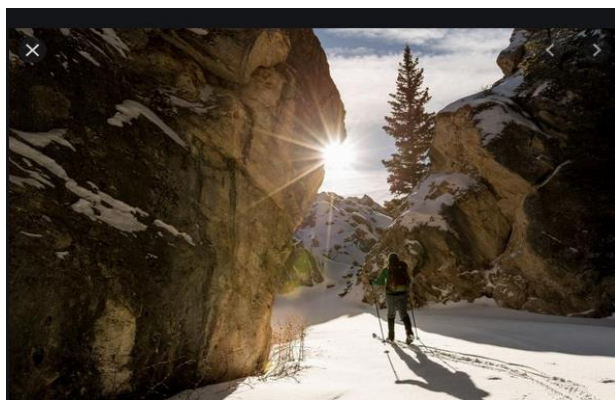
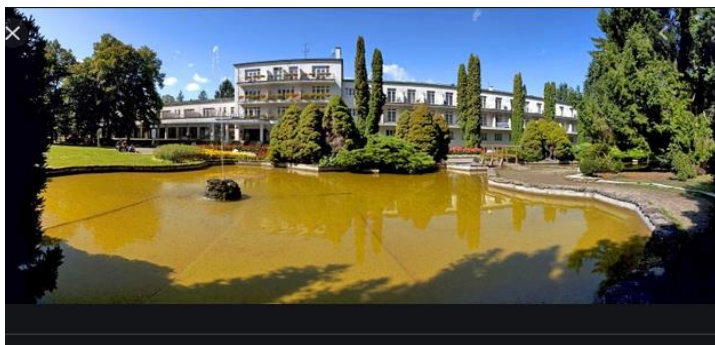
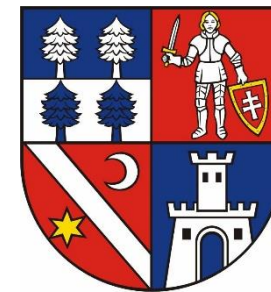
ZHODNOTENIE KVALITY OVZDUŠIA A PRÍČINY ZNEČISTENIA OVZDUŠIA V ZÓNE BANSKOBYSTRICKÉHO KRAJA

RNDr. Anna Bohers, PhD.

Manažér kvality ovzdušia

Slovenská agentúra životného prostredia

Envirostrategické dokumenty kraja a obcí v ORKO

PROGRAM NA ZLEPŠENIE KVALITY OVZDUŠIA

- PZKO je nástrojom strategického plánovania.
- Právny rámec na vypracovanie PZKO ustanovuje § 10 zákona o ovzduší.
- PZKO sa vypracováva pre "zónu" alebo „aglomeráciu" so zhoršenou kvalitou ovzdušia (tzn. tam, kde je prekračovaná limitná hodnota alebo cieľová hodnota znečisťujúcej látky/znečisťujúcich látok určená/určených na ochranu ľudského zdravia v okolitom ovzduší) s cieľom prijať opatrenia na zníženie znečistenia ovzdušia a zlepšiť kvalitu ovzdušia dlhodobo.
- PZKO zahŕňa hodnotenie súčasného stavu kvality ovzdušia z hľadiska dodržiavania noriem kvality ovzdušia, identifikáciu podielu zdrojov na znečistení ovzdušia, opatrenia na dosiahnutie súladu, termíny ich implementácie, indikátory plnenia a zodpovednosť za plnenie opatrenia. Podrobnosti o obsahu PZKO sú uvedené v prílohe č. 1.
- Orgánom zodpovedným za vypracovanie a vydanie PZKO je OÚ v sídle kraja. Termín na vydanie PZKO je do 2 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom bolo zistené prvé prekročenie limitnej hodnoty, resp. cieľovej hodnoty V tejto lehote je potrebné tiež oznámiť vydanie PZKO Európskej Komisii.

AKČNÝ PLÁN

- Slúži na prijatie krátkodobých opatrení na zníženie rizika vzniku epizód prekročenia limitných hodnôt.

ZÓNA A ZDROJE ZNEČISTENIA OVZDUŠIA

Územie Slovenskej republiky sa člení na zóny a aglomerácie tak, ako to ustanovuje vykonávací predpis [§ 64 písm. c)], pričom

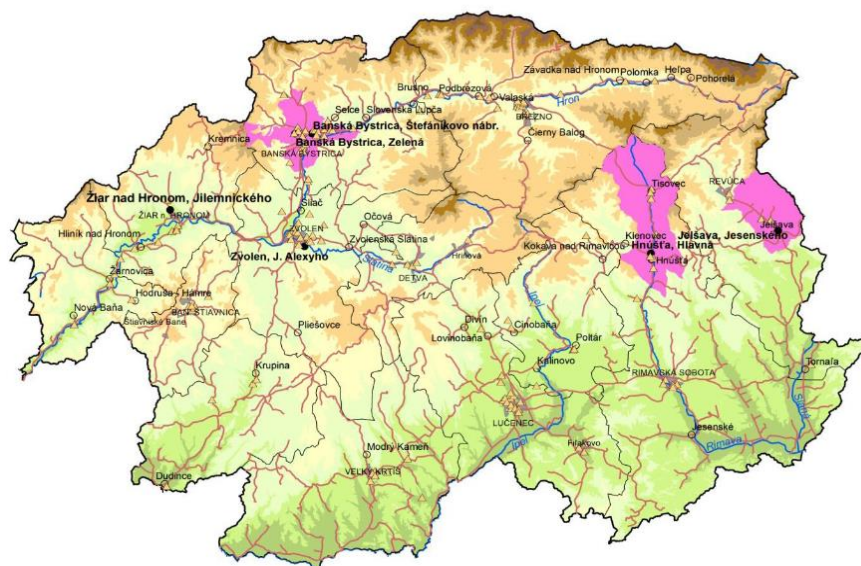
a) zónou je vymedzená časť územia na účely hodnotenia a riadenia kvality ovzdušia,

b) aglomeráciou je husto osídlená zóna na účely hodnotenia kvality ovzdušia, v ktorej žije viac ako 250 000 obyvateľov, alebo územie s menším počtom obyvateľov, ale s vysokou hustotou osídlenia tak, ako to ustanovuje vykonávací predpis. [§ 64 písm. c)]

Lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivá

- Malé a stredné lokálne priemyselné zdroje bez náležitej odľučovanej techniky
- Cestná doprava (oter povrchov ciest, pneumatík a brzdových obložení)
- Veterná erózia z nespevnených povrchov (zdroj najmä hrubej veľkostnej frakcie)
- Stavebné a búracie práce (priestorovo ohraničený zdroj najmä hrubej veľkostnej frakcie)
- Poľnohospodárske práce (časovo ohraničený zdroj najmä hrubej veľkostnej frakcie)
- Sekundárna prašnosť –jemné častice, ktoré vznikajú v ovzduší chemickou reakciou (napr. oxidov dusíka z cestnej dopravy a amoniaku z poľnohospodárstva)

ORKO a RIZIKOVÉ OBLASTI

- RO1 - nízke riziko
- RO2 - stredné riziko
- RO3 - vysoké riziko
- Automatická meracia stanica (AMS)
- Plánovaná AMS

- Veľké a stredné zdroje emisií
- Cesty (diaľnice, 1. a 2. trieda)
- Vodné plochy
- Sídla

- 100
- 200
- 300
- 400
- 500
- 600

RO1 – nízke riziko (oblasti identifikované iba jednou metódou)
 RO2 – stredné riziko (oblasti ako prekry v dvoch metód – napr. RIO × CMAQ, RIO × rizikové oblasti, CMAQ × rizikové oblasti)
 RO3 – vysoké riziko (oblasti identifikované všetkými tromi metódami – RIO, CMAQ, rizikové oblasti)

Územie mesta Banská Bystrica

PM10, BaP

Územie mesta Jelšava a obcí Lubeník, Chyžné, Magnezitovce, Mokrú Lúku, Revúcku Lehotu

PM10, PM2,5, BaP

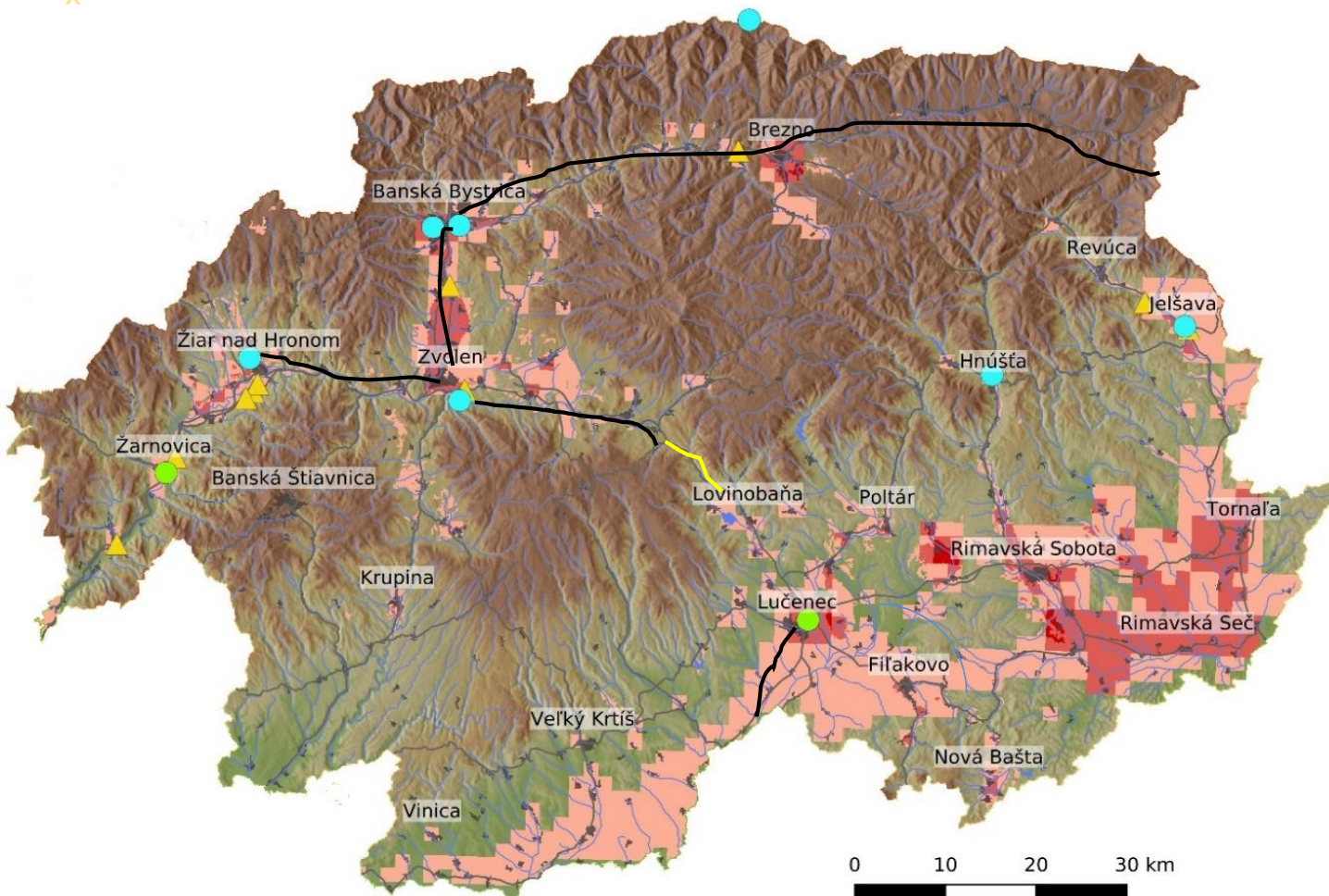
V zóne boli učené rizikové oblasti na základe modelovania a odborného odhadu

PM10, PM2,5

Doprava

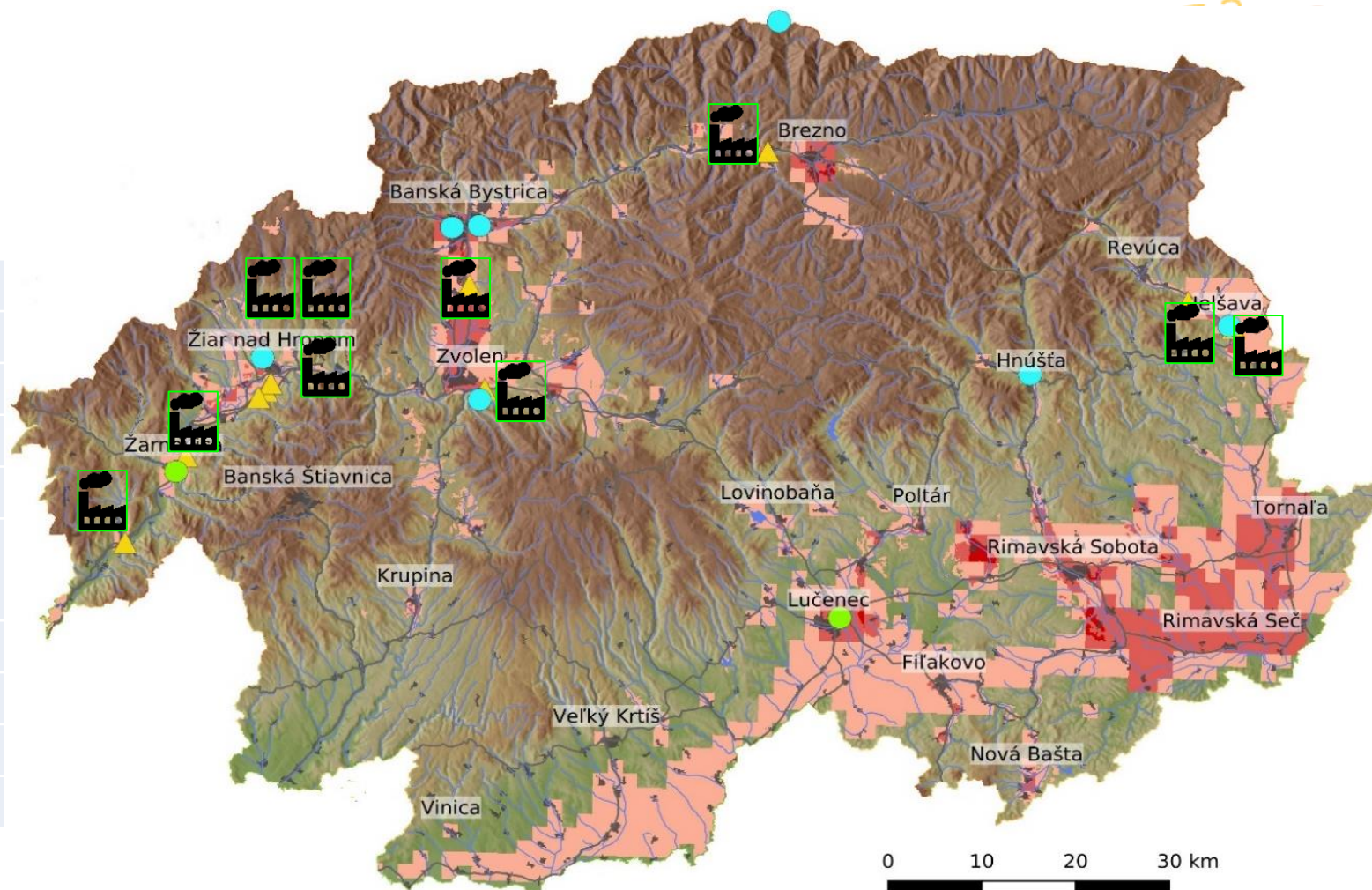

Cesta	Okres	Počet prechádzajúcich vozidiel/deň
Diaľnica R1	Banská Bystrica	40 011
č. 66	Banská Bystrica	34 559
č.50	Zvolen	29 988
č.50	Detva	16 707
č.50	Žiar nad Hronom	14 357
č. 66	Zvolen	14 715
č. 66	Brezno	12 289
č. 585	Lučenec	13 815

Zdroj: Správa o KO 2019

Priemysel

ZL: PM, SO_x, NO_x, CO

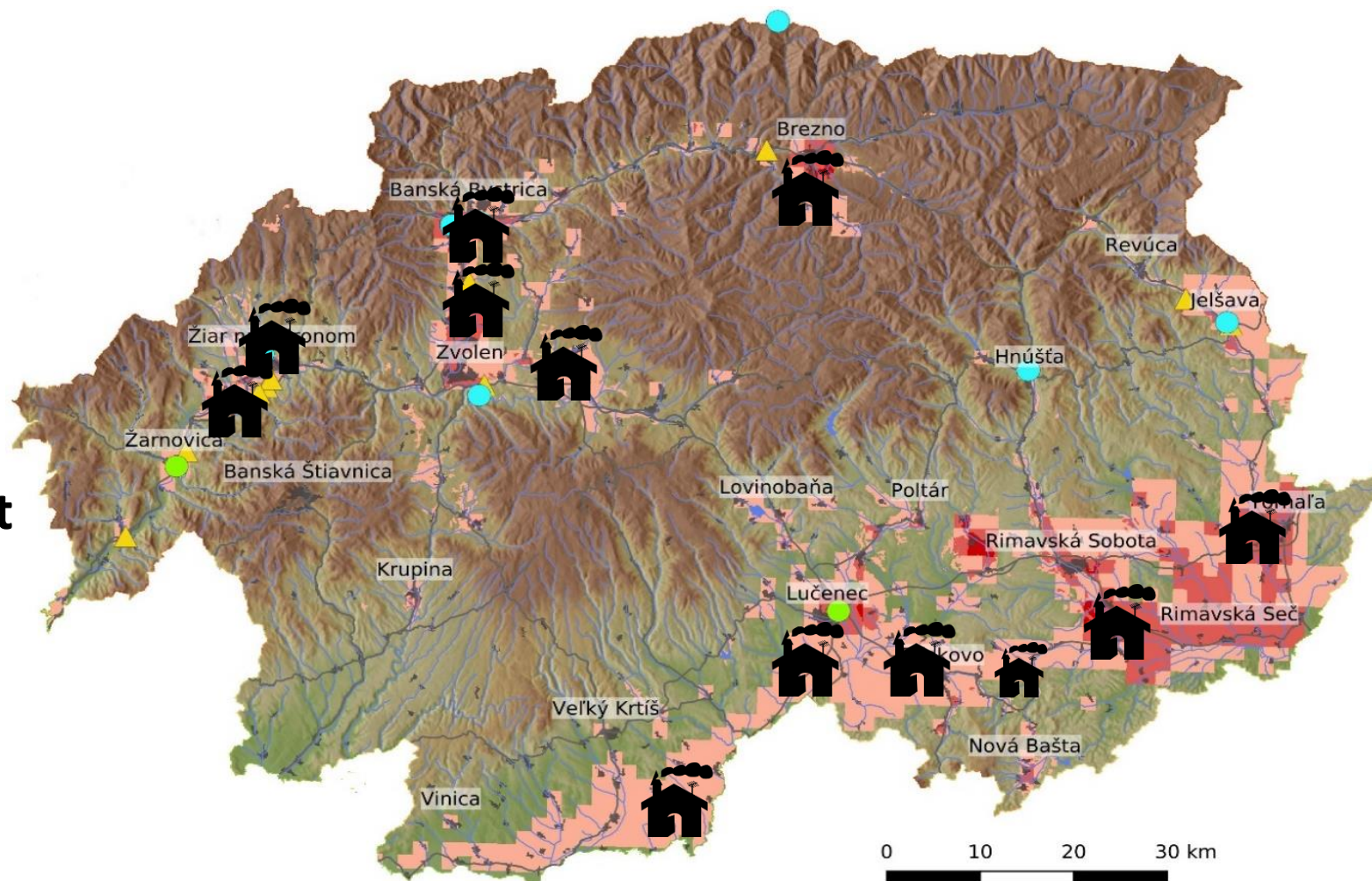

Vykurovanie

- Obce bez plynofikácie:
56/ 516

→ vykurovanie

→ doprava: studený štart
motorov, zvýšený zimný
posyp ciest

Poľnohospodárstvo

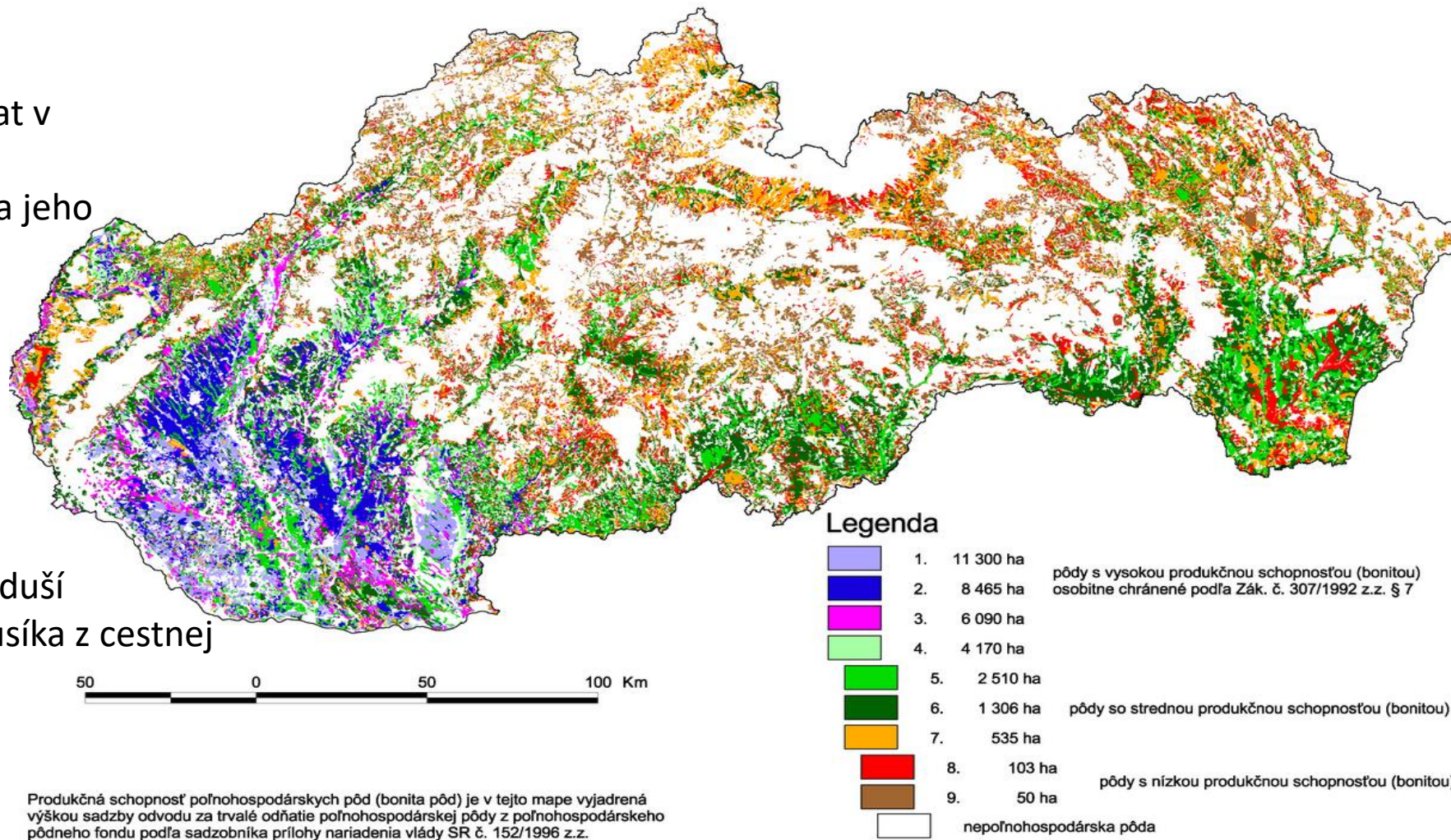
Emisie amoniaku

- Exkrementy hospodárskych zvierat v maštaliach
- Pri uskladnení, spracovaní hnoja a jeho aplikácii na pôdu
- Exkrementy zvierat pri Pasení
- anorganické dusíkaté hnojivá po ich aplikácii na pôdu

Sekundárna prašnosť

- jemné častice, ktoré vznikajú v ovzduší chemickou reakciou (napr. oxidov dusíka z cestnej dopravy a amoniaku z Poľnohospodárstva)

Tiež prispieva k emisiám **NMVOC** a **NOX**.

Zdroj: Atlas pôd SR (Bonita pôdy)

Monitorovanie znečisťujúcich látok

Názov stanice

Banská Bystrica,
Štefánikovo nábr.

Banská Bystrica,
Zelená

Jelšava,
Jesenského

Hnúšťa, Hlavná

Žiar nad Hronom
Jilemnického

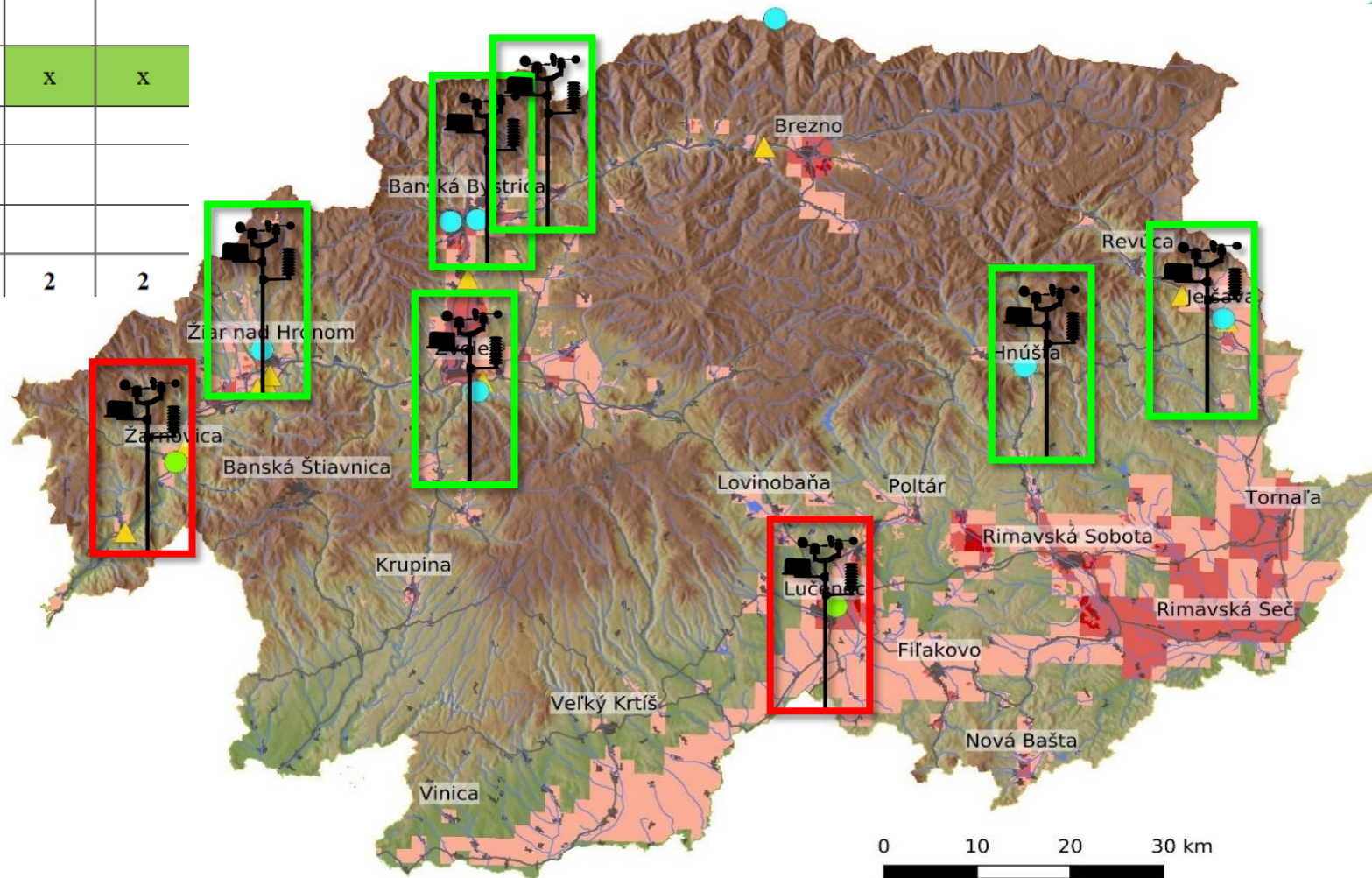
Zvolen J. Alexyho

Spolu 6 staníc

Názov stanice	Kontinuálne							Manuálne	
	PM ₁₀	PM _{2,5}	Oxidy dusíka (NO, NO ₂ , NOx)	Oxid siričitý (SO ₂)	Ozón (O ₃)	Oxid uhoľnatý (CO)	Benzén kontinuálne	Ťažké kovy (As, Cd, Ni, Pb)	Polyaromatické Uhlíkovodíky (BaP)
Banská Bystrica, Štefánikovo nábr.	x	x	x	x		x	x	x	x
Banská Bystrica, Zelená	x	x	x		x				
Jelšava, Jesenského	x	x	x		x			x	x
Hnúšťa, Hlavná	x	x							
Žiar nad Hronom Jilemnického	x	x							
Zvolen J. Alexyho	x	x							
Spolu 6 staníc	6	6	3	1	2	1	1	2	2

Žarnovica: mobilná AMS

PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, CO, NO₂,
NO_x

Ďakujeme vám za pozornosť

Viac o projekte na: **www.populair.sk**

Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE.

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

